

Milojka B. Komprej

Prepoznanje

Danes je spet zavračala hrano, ko jo je žena zjutraj hranila. Seveda, gotovo ji je namešala kakšno čudno mešanico, ki ji pravi zdrav obrok, za katerega pa vsak normalen človek ve, da je neužit. Žena je obsedena z zdravo hrano, tako kot je obsedena s čistočo in še marsičem, kar se njej zdi tako hudičevo pomembno, da zaradi tega že od zdavnaj nimava normalnega življenja. Poleg vsega ostalega, seveda. Na živce mi gre! Tako do konca, do zadnje kaplje krvi jo preziram, da jo prenašam samo zaradi nje. In zaradi nje še vztrajam. Zaradi nje vsako jutro vstanem, grem na cigareto in nato na stranišče. V miru se poserjem in potem je zaradi mene lahko dan tak ali drugačen, jaz sem na neki način zadovoljen. Včasih grem pod tuš, a največkrat se mi zjutraj ne da. Kot da bi želel prenesti vonj postelje s sabo v dan. Že vrsto let imava z ženo ločeni spalnici in zato je še toliko bolj prijetno, če kdaj v postelji tudi prdnem. In to opraviš pošteno in brez zadrege. No, saj brez zadrege sem to opravil tudi, ko sem še spal skupaj z ženo, samo da je takrat temu mojemu dejanju sledil obvezen rafal besed. Bolj prostaških, kot je bil tisti moj prdec. To sem ji tudi povedal. Že zdavnaj, da se pod njeno narejenostjo skriva samo en kup gnoja. Jaz ga spustim samo malo, ona pa je cela gnila. Ma, jebemti, saj mi je tudi to vseeno. Prenašam jo samo zaradi nje in skrbim, da ji grem s poti.

Ko si umijem še zobe in obvezno popipsam s svojim priljubljenim sprejem, je čas za njo. Vedno za trenutek počakam pred vrati in prisluškujem, ali prihajajo iz njene sobe kaki šumi. Kot da bi želel podaljšati pričakovanje. Po navadi ne slišim ničesar. Njeno dihanje je tiho, mirno, zato ga skozi zaprta vrata ni mogoče slišati. Tiho jih odprem. Pazim, da ob pritisku na kljuko in ob odpiranju nič ne škriplje. Redno mažem kljuko in nosilce. Da je ne bi prebudil, pa tudi zaradi drugih stvari. Potem postojim na pragu. Iz sobe diha vame njen vonj. Tako dišeč, vznemirljiv, da mi ob tem spoznanju vedno znova vzame sapo. Skušam podaljšati ta trenutek

spokojnega dihanja z njo. Zadržujem dih, da je ne bi prebudil. Čeprav si tega pravzaprav želim. Da me pozdravi prebujena, še zaspana, a s tistim žarom v očeh, s svetlobo, ki se razširi vame. Takrat bi počasi pristopil in norel od sreče, da jo imam. Takole zaspano, mehko, dišečo, nebogljeno, a neskončno pogumno. Vendar je ne želim na silo prebujati.

S praga ujamem lesk svetlobe, ki sili v notranjost skozi reže rolojev. Dovolj, da je soba v nežni jutranji svetlobi skoraj pravljica. Opremil sem jo v nežno belo rumeno. Ne preveč kričeče, le toliko, da barva poudarja njo, moje sončece. Sam sem jo prebelil. Stene so v osnovi blede rumene, z vmesnimi nanosi temneje rumenega in belega. Omara je bela, bela je postelja in bela je omarica ob postelji. Preproga in tla so rumeni in rumeno poudarjen je tudi strop. Z njega sveti vse polno luči, reflektorji najrazličnejših velikosti in moči so pritrjeni na rampo. Lahko jih prižigam in usmerjam kamor koli in kakor koli si zaželim. Ni ga kotička v njeni sobici, v katerega ne bi segla svetloba, ki jo lahko izmenjujem, dopolnjujem, privijem ali ojačam. Ob popoldnevih ali ob večerih, ko je žena v službi, naredim pravi svetlobni spektakel, na tisoče sonc zasveti v njenem osončju. Ali pa spustim samo eno, belo na njeno posteljo. Takrat z nje odgrnem odejo, da leži tam, lepa, nedolžna, obsijana z belo svetlobo, ki jo ščemi, da ima oči zaprte, a na obrazu tisti angelski smehlaj, ki me povsem razneži, tako razneži, da je moj obraz v trenutku moker od solz, ki jih niti nočem ustaviti. Tako čudovita je v tisti beli svetlobi. Do kraja predana, nedolžna, samo moja.

Potem ugasnem tisto belo svetlobo, jo pokrijem, pokrižam in ji na strop njene sobe pričaram zvezdico. Da ji sveti in jo varuje, ko spi. Mojo princesko.

Nič nisem rekel, ko ji je silila hrano med trmasto stisnjene ustnice, da ji je zelena kašasta zmes lezla po bradi, za vrat in kapljala na belo pižamo. Nič nisem rekel, samo prezirljivo sem gledal ženo, ki je z mučeniškim obrazom in ustnicami, vedno pripravljenimi na jok, samopomilovalno zavijala. Zdela sem mi je kot stara zgonjena mačka in najraje bi jo brcnil.

Spet noče jesti! Le kaj ji je zadnje čase? Nič ne spravim vanjo, pa je že tako težko kuhati posebej zanjo in skrbeti, da je temperatura obroka vedno prava, da so beljakovine, ogljikovi hidrati in vitamini v pravem sorazmerju in kaj jaz vem, kaj še vse, za kar nikoli ne bi pomislila, da je pomembno. Vsaj zame ne. Pravzaprav nimam niti časa misliti na te stvari, vsaj v zvezi s sabo ne, kajti dan je tako poln drugih skrbi, da mi je na koncu že čisto vseeno, kaj dam vase in nase. Utrujena sem, od vsega tako utrujena in nervozna. In sitna sama sebi še najbolj. Zjutraj, ko se zbudim, bi najraje ne vstala in zvečer, ko zaspim, bi se najraje nikoli več ne prebudila. Spat hodim pozno. Delam popoldne, da si z možem izmenjujeva varstvo. Že deset

let samo popoldne. Koliko poletnih popoldnevo, ko sem hitela v službo in je toplo sonce spremljalo mojo pot v tovarno, bi se najraje obrnila in ne šla. In koliko zimskih večerov, ko sem se po zasneženi in spolzki cesti vračala domov, bi se najraje ne vrnila. Kam pravzaprav? Domov? Je to sploh moj dom? Stanovanje, ki je kot malo večja bolniška soba. Prizor iz kakšnega morbidnega filma. Hiša Marije Pomočnice ali kaj podobnega. Obup in odrešitev v smrti. Takšno se mi zdi moje stanovanje. Ona samo leži, midva pa enako bolna blodiva in pri tem je težko reči, kdo od nas treh je bolj bolan. Bolan, bolan, bolani! Ona telesno, midva pa duševno. In včasih se mi zdi, da je ta bolezen najhujša. Najeda me! Čutim jo, kako leze vame. Najprej sem jo čutila samo v prostoru. V zraku je bilo nekaj čudnega. Prvo leto ali dve je bil samo občutek. Nečesa težkega, morečega, zaudarjajočega. Kot bi se v stanovanje razširil vonj greznice. Zato sem nenehno tekala v kopalnico in pokrivala wc-školjko. Zdelo se mi je, da to pomaga. Predstavljala sem si, kako skozi straniščno luknjo sili v stanovanje nekaj hudega. In da lahko to preprečim, če spustim pokrov. Preprosto. A ni učinkovalo! Mož mi je govoril, da sem nora, obsedena. Tista mora se je razlezla po vseh kotih stanovanja. In tudi zunaj njega. Legala z mano v posteljo in zjutraj vstajala. Noči so bile najhujše. Včasih nisem mogla zaspati, spet drugič pa sem zaspala, a se prebudila vsa potna. Mož se je že pred tem izselil iz spalnice. Razumem ga. Po eni strani. Po drugi strani pa mi je hudo. Za naju. Za tisto, kar je iz naju naredilo življenje. Ali midva z njim. Kdaj sva se pravzaprav začela odtujevati? Ob katerem dogodku, na kateri dan? Se je to zgodilo čez noč ali se je razdalja med nama večala iz dneva v dan? Kako to, da tega nisva opazila ali da nama ni bilo mar! Če se spomnim, kako zaljubljena sem bila vanj, ne morem verjeti, da sem to jaz. Da sem to jaz, takrat in zdaj. Eno in isto telo, koža, drobovje, srce, roke, noge, glava. Vse isto, a vendar nič enako. Je temu krivo spreminjanje? Človeka kot posameznika. Pravijo, da na vsakih sedem let. Ali morebiti pet. Kaj jaz vem. Vsekakor sem se spremenila. V osebo, ki si ni vseč in ki ni vseč svojemu možu. No, če sem poštena, tudi on meni ni več. Sploh od takrat. Nekaj hladnega me obliva ob njem in včasih se v službi, za trakom, zdrznem ob spoznanju, da me je strah lastnega moža. Ali pa sebe, tudi to je mogoče.

Tako mirno je, ko odide. Delam samo štiri ure, tako da se vračam, ko je ona še doma. Po navadi pridem v kuhinjo, ko že končuje hranjenje. Včasih skuha kavo tudi zame in takrat jo skupaj spijeva. Molče. Ali pa mi namigne z glavo, da je skuhalo kosilo tudi zame. A ne vedno. Mogoče spregovoriva nekaj besed. Večinoma pa ne. Vse je že tako rutinirano, da ne potrebujeva besed. Hvala bogu. Odveč se mi je pogovarjati z njo, komaj

čakam, da gre. Če prav pomislim, je to edini del dneva, ko sva skupaj in mogoče spregovoriva nekaj besed. Vidi se ji, da nima rada moje prisotnosti. Kot bi nekaj skrivala pred mano. Včasih pa me skrivaj preiskujejoče gleda. Kot da bi me rada nekaj vprašala ali mi kaj povedala. Pa si ne upa. Verjetno se boji, da bi z ubesedenjem tisto, kar koli je že, postalo resnično. Ta nenehna napetost med nama mi včasih jemlje zrak. Prav čutim, kako se mi nekaj gostega pomika skozi nos in usta in se zagozdi v pljučih, da moram nekajkrat globoko vdihniti in izdihniti, da se sprostim.

“Kaj spet vzdihuješ!” mi zabrusi, “kaka sila ti pa je?” a ne počaka odgovora. Saj je niti ne zanima, kar tako me opozori na še eno mojo napako. Med mnogimi, ki jih po njenem mnenju imam. Začelo se je pravzaprav takrat, ko sva dobila njo. Prej je bila še kar znosna. Pravzaprav zelo znosna. Med ostalimi babami, ki jih poznam, pravzaprav edina, ki je znala zakleti, a tako, da je vseeno ostala dama. Privlačila me je s svojim drobnim telesom, hitro hojo in smehom, ki ga je obilno delila naokoli. Ko sem jo prvič videl v menzi, mater božjo, koliko časa je že minilo od takrat, no, ko sem jo prvič videl v menzi, me niti ni toliko pritegnila z zunanostjo kot s smehom, ki ga je bila polna od hrane in kuharic smrdeča dvorana, ko ga je spustila iz svojega grla. Glavo je nagnila nazaj, da je laže sprostita grlo, in se zasmejala, da je dobesedno vse obstalo v njenem smehu. Fabriška menza je pač fabriška menza. Mize niso pogrinjali, dobili pa smo papirnate prtičke, žlico je bilo treba za vsak slučaj bolje pogledati, preden si zajel hrano, včasih je bila na njej še malica prejšnjega dne. In kuhar je bil peder, tako da se mi je že zaradi tega gabilo hoditi na malico. A jebi ga, nekaj je treba pojesti, šiht se je vlekel, jaz pa mlad dec, poln potreb, takih ali drugačnih. No, tudi ona je bila na začetku potreba. Da jo osvojim, da se z njo postavim pred sodelavci, da dobim stavo in da izvem, zakaj, hudiča, se toliko smeje. Kar naprej. Pravzaprav se včasih počutim malo krivega. Da sem bil jaz tisti, ki je v njej ubil ta smeh. A le za kratek hip. Potem se spomnim, kaj vse je ubitega v meni zaradi nje, in sva si takoj bot. Kajti za tistim njenim smehom, drobno postavico, hitro hojo, za tisto njeno varljivo podobo se skriva nekaj temnega, mračnega, nekaj, kar sem okusil v teh letih življenja z njo, pa še zdaj ne znam definirati. Samo proč sem lahko šel. In šel bi še dalje. Če ne bi bilo nje. Tako pa sem ostal, da sem z njo.

Ko je odšla v službo, se je zame začel najlepši del dneva. Obrisal sem tisto zeleno brozgo okoli njenih ust in jo tolažil, da bova midva pojedla kaj boljšega. Da se bo posladkala z bombonom. Mislim, da me je razumela, pa ni bila videti srečna. Nežno sem jo božal po laseh in obrazu in pazil, da se je ob tem čim bolj sprostita. Slekem sem ji zapacano srajco in jo

ovil v njeno priljubljeno jutranjo haljo. Mehko, zračno, skoraj prozorno. Čutil sem, da se je sprostila in mi pustila, da sem jo vso mehko in voljno vzdignil v naročje. Potem sem jo nesel v kopalnico, kjer sem jo posadil na stol poleg kadi. Zagrnil sem zavese, da je bilo popoldansko sonce le še bled odsev svetlobe. V prijetnem somraku sem ji pripravil kopel. Res je še zgodaj popoldne, a čutil sem, da si želi osvežitve. V kopalnici imam radio in v njem vedno pripravljen CD. Vivaldi, Verdi, včasih Mozart. Ja, temu se moja žena smeje. Pravi, da nepismen moški ne more razumeti tako velikih umetnikov. Ona posluša samo narodnjake. Prav poneumljena je od njih. Ob sobotah ali nedeljah, ko ne gre drugače, kot da sem doma, mi cele dneve parajo ušesa ene in iste melodije. Pravzaprav samo dve. Polka in valček. Potem se zgodba konča. Ampak ona je navdušena: "Pa tako lepo špilajo!" jo slišim, ko nabija še sosedi, ki je ravno tak ekspert. Ampak jaz se ne pustim. Grem v kopalnico in Vivaldijevi *Štirje letni časi* preplavijo stanovanje. Dobesedno se mi zdi, da ga napolnijo s čudovitim sozvočjem tonov. Saj, priznam, res ne razumem, a klasika mi je bila od nekdaj všeč. Mogoče zato, ker je bila tako nedosegljiva za moje okolje. In za koga, z mojo ženo vred, smešna. Seveda, če človek nečesa ne razume, se brani z zasmehovanjem. Povedal sem ji to, da je neumna kuzla, ki je nekaj vredna samo zaradi svoje pičke, pa še za tisto mi ni več mar. To jo je prizadelo. Prav ji je.

"Si spet slabe volje?" me je vprašal šef, ko sem se preoblekla v haljo. Želela sem mu reči, da ne, pa bi bilo brez pomena. Saj sem konstantno slabe volje, le redke dni mi uspe, da se malo sprostim in pozabim na to, kaj me čaka doma, in predvsem da mi uspe pozabiti nase. Na to, kako mi življenje mineva brez mene, kako pravzaprav igram to igro, ne da bi v njej sodelovala. Enkrat mi je socialna delavka rekla, da sem za vse kriva sama. Prizadelo me je, skušala sem ji dopovedati, da ni tako. Da sem želela od življenja več, kot to klinčevo službo, moža, ki ga ne ljubim, in tisto bedno stanovanje, ki naj bi bilo moj dom. In nje. Pa sem ostala tiho. Sedeli sva tam, ona vsa samozavestna, uspešna, polna sama sebe in jaz, navadna delavka, ki ji v življenju ni nič uspelo. Ampak res mi ni nič uspelo! Videvala sem jo, kako se je pripeljala z dobrim avtomobilom in se sprehodila pred očmi pohotnih moških proti svoji pisarni. Mlada je še, z denarjem in prihodnostjo. Kaj naj bi sploh rekla? Jaz, v delovni halji in z natikači proti njenim visokim petkam in kostimčkom, ki so bili gotovo kake znamke, katere imena jaz niti izgovoriti ne znam. Tako sem bila tiho in se pustila samopomilovanju in njenemu ocenjevanju.

"Seveda pa," je rekla čez čas, najbrž zato, ker sem bila kar tiho, "marsikaj pojasnjuje vaše otroštvo. Trpinčenje in pomanjkanje samozavesti je

tipičen dejavnik neuresničevanja ciljev oziroma prehitrega sprijaznjenja. Morali se boste soočiti s svojimi težavami in jih eliminirati. To je sicer dolgotrajen proces, a lahko vam uspe, če se boste sami tako odločili!" je zaključila in mi naročila, naj spet pridem.

Nikoli več nisem šla k njej. Lahko sem se izgovarjala na svoje otroštvo. In lahko sem se smejala. Glasno in opazno. Tako je bilo preprosteje.

Popoldanska izmena je včasih zelo zanimiva. Predvsem se zdi, da šefi popoldne niso tako zahtevni in strogi. In predvsem jih ni toliko. In sodelavci so v redu. Drug drugega ščitimo, če ima kdo slab dan. Hala, v kateri delam, ima polno skritih kotičkov. Za ogromnimi roboti, za paletami, za kupi zložene keramike. Tako se lahko skrijemo, kadar kdo prinese kak liter ali dodatno malico. Tudi za mečkaje. Seveda, tudi za mečkanje. Povsod se to dogaja, samo okolje je drugo. Tudi jaz sem se že nekajkrat izmuznila v kot. Saj seks ni bil bogvekaj, je pa vseeno nekaj posebnega tako na hitro, malo v strahu, ki še dvigne adrenalin in občutke. Ampak sem ga bila pa potrebna, to pa. Bog pomagaj, ženska sem, bolje, kot da se sama božam, če me že mož ne mara več. Ni treba, da sem vedno na suhem. Vse skupaj nič ne pomeni. Je kot obrok, kot pijača s prijatelji, kot popoldanska malica, kot cigareta, ki jo na hitro potegneš in ti nima časa dogoreti med prsti. In nihče ne dela težav. Vemo drug za drugega in smo tiho.

"Te lahko spravim v dobro voljo?" mi je pomenljivo pomežiknil vodja izmene.

"Aja, s čim pa?"

"Hja, mislim, da bi se kaj našlo, če bi potipala tule!"

"A da bi se našlo? Si prepričan? Da ne bova potem oba iskala!" sem se mu nasmejala in vedela sem, da sva domenjena.

Čakala sem, da je zavil za velikega robota, vedela sem, da je v kotu naložen karton. Pa karton! Ni pomembno! In tudi neudobno ni. Iznajdljiva sva, dečko je iznajdljiv. Malo mlajši od mene, s trdim, da se mi zdi, da me bo prebodel, ko ga zarine vame. "Madona," bi rada zavpila, ko mi pride, "živa sem"! Pa se le ugriznem v rokav halje, ki je seveda ne slečem. Toliko časa pa spet ni.

Pomaga mi. Bolj kot vsi pogovori s socialno delavko. Ko zvečer korakam proti stanovanju, celo verjamem, da bi znala biti srečna.

Ko sem prišla domov, sem jo šla pogledat. Spala je že, ali pa se je pretvarjala, pri njej nikoli ne vem. Samo zvezdica je svetica na stropu in dovoljevala pogled na ostale luči. V medli svetlobi sem videla, da so reflektorji spet premaknjeni. Redno spremljam njegovo igro z lučmi, čeprav on tega ne ve. Torej sta se spet igrala, mi grenko leže na prsi in nekam v želodec že staro spoznanje. Mogoče bi morala stopiti v sobo in

jo pokriti, okno je pustil odprto in nočni zrak je precej oster. Pa nimam moči. Naj bo tako, kot je.

Moral sem si ga vreči na roko, pravzaprav niti ni bilo treba dosti, da mi je špricnilo. Še vedno tako kot včasih, ko sem se kot fantič samo podrgnil malo močnejše, pa je bilo že prepozno. To mi je delalo preglavice. Saj kaj dosti se sicer nisem zmenil, kako je dekletu ob meni, a tudi zame ni bilo prijetno, če mi je takoj špricnilo. Tisti občutek, preden eksplodiraš, je bil prekratek, da bi res dobro občutil, kaj je pošten fuk. Krivil sem babe. Da so preveč mešale in hotele preveč zase. Le kdo si je izmislil, da mora ženska tudi uživati in podobne reči, kot je predigra pa klitoris, pa kaj jaz vem, kaj vse bodo še navlekle zraven, s to svojo emancipacijo. Mogoče, da je katera res taka, mislim taka, da je z njo res dobro fukati, predvsem pa mislim, da babe mine takoj, ko dobijo stalnega deca. Ali pa otroke, ali pa menstruacijo, ali pa meno. In vmes vsak teden, ko jim kaj ne gre skupaj. Vsaj moje izkušnje so take in to prav z vsako. Sprva se še nekaj pretvarja, kako ji je do mene, do mojih užitkov, kako bo dala vse od sebe, da me bo zadovoljila, čez nekaj časa pa vsa užaljena povesi kljun, češ da njej ni prišlo. Ne, ona ne reče, da ji ni prišlo. Ona se izrazi drugače. Reče: "Meni pa ni bilo lepo, saj je še samo malo manjkalo. Ljubi moj, daj se potruđi še zame!" Potruđim naj se! Kako? Z mehkim kurcem? Ali pa z lizanjem. Do tega mi nikoli ni bilo in mislim, da mnogim moškim ni do lizanja od mila in detergentov dišečih ali od urina smrdečih pičk. Meni je že tako ... ogabno, okus po ne vem kateri aloi ali sivki ali vanilji med njenimi nogami, pomešan z vonjem pičke, ki tudi ob ne vem kakem umivanju smrdi po ribi. Mogoče sem pa peder, nič ne rečem, tudi moški so mi bili včasih všeč. A nikoli nisem zares poskusil. Tudi pri vojakih ne, pa so se tam kar precej žgali. Mogoče samo nisem našel pravega, tako kot ženske ne. No, "moja" je bila še najbliže moji podobi o tem, kakšna naj bi bila ženska v postelji. Ni komplicirala. Vse skupaj je bilo tako, kot da postavi na mizo večerjo ali kosilo. Samo pomivanje posode je odpadlo. Zakaj sem potem sploh šel iz skupne spalnice? Začelo jo je grabiti, da ima tudi ona potrebe. Sicer ne take, kot večina žensk. Malo drugačne. Pa se mi je uprlo. Toliko pa tudi jaz nisem ... ne, ne! Včasih sem pogledal kak tak pornič, pa se mi je vse skupaj še bolj zagabilo. Niti slučajno me ni vzbujalo ali da bi mi ob tem vstal. Ma kaki! Ampak pornografija ni resničnost. V resničnosti mi je bilo do tega še veliko manj. Mater ji pokvarjeno!

Skušal sem se pogovoriti z njo, zakaj in od kod ji te perverzности, pa je rekla, da ne rabi psihologa, ampak dedca. In da naj si ga kar mečem na roke, da drugega tako ne znam. Psica. Kurba prekleta. A je nisem udaril. Nje ne. Nekoč davno sem udaril neko žensko. Enkrat, pa takrat preveč.

Nje pa nisem udaril. Pri babah vžgejo druge stvari. Ne brce in klofute. Mislim celo, da babam paše, da jih tu pa tam kdo pošteno obdela. Mislim, da jim to res paše!

Naj se gre sama tiste svoje igrice, jaz ne bom njen suženj, kot si je ona to zamislila. Raje se v miru poigram sam s sabo. In njo imam. Ja, njo. Zaradi nje zjutraj vstanem, zaradi nje se umijem, zaradi nje vztrajam.

Dopoldne je bila slaba. Mogoče zaradi odprtega okna. Mogoče bi ga morala zapreti, ko sem prišla domov. Po navadi je to storil on. Ko jo je skopal in se poigral s tistimi svojimi lučkami. Jo pokril, svetohlinsko pokrižal ter šel spat. V svojo sobo, stran od nje. Jaz pa sem veliko noči prebedela, in to ob njej! Koliko preveč in kolikokrat sem se z gnusom vprašala, zakaj sploh? A narava je bila močnejša od razuma. Sinoči nisem šla k njej. Vedela sem, da sta spet preživela, kot se mož izrazi, "njuno" popoldne in gnusilo se mi je, da bi se je dotaknila. Tudi v prostor, kjer sta se igrala z lučmi, nisem hotela stopiti, zato sem šla spat. Danes pa je nekako slabotna. Še posebej sem se potrudila z jedjo, a ni hotela ničesar. Samo malo tekočine je spila in uspelo mi je, da sem ji dala sirup. Upam, da bo pomagal. Najraje ne bi šla v službo, a nimam več dopusta. Če vzamem bolniško, je pa tudi tvegano. Zdravnik bo hotel vedeti, zakaj, in če rečem, da je bolna, jo bo hotel videti. Pa saj bo v redu! Mora biti! Postrežnina mi vseeno prav pride in tudi sicer si ne morem predstavljati, da bi jo izgubila. Udobno sem jo namestila in poskrbela, da ji je bilo toplo. Bojim se sicer, da se je je lotevala vročina. Naročila sem možu, naj pazi nanjo. Še posebej sem mu naročila, naj ji z mrzlimi obkladki zbija vročino in ji daje veliko tekočine. In pripravila sem mu zdravilo, če ne bo pomagalo. In naj ne kliče zdravnika. V nobenem primeru!

Slaba je. Že ko sem prišel domov, sem videl, da je vse narobe. Zavpila je name, kot da se ji je zmešalo, in me krivila, da sem jo prehladil. Da sem kriv za njeno bolezen, njeno nesrečo in sploh za vse, kar se je zgodilo. Njene psovke so mi odmevale v ušesih še dolgo po tem, ko je odšla v službo. Pripravila mi je zdravila in naročila, kako naj ji zbijem vročino, in mi zagrozila, da v nobenem primeru ne smem poklicati zdravnika. Že vem, zakaj! Obljubil sem ji, kaj naj drugega, a zdaj mi je žal. Že ko me je zmerjala, sem gledal samo njo. Kako nemočno sedi, pravzaprav visi v svojem stolu pri mizi. Roke ji silijo izpod odeje, s katero je pokrita do vratu. Njene drobne ročice, blede prstki, prepleteni z modrimi žilami, ki jih prozorna koža ne more prekriti. Glava ji je kot po navadi omahnila v levo, njeni lasje pa skuštrano štrlijo na vse strani. Na kratko je postrizena zaradi praktičnih razlogov, a ji kratka, skoraj fantovska frizura izredno pristoji. Njen obrazek je rdeč. Nenaravno in nezdravo rdeč, a ustnice ima

skoraj modre. Kljub temu da je vroča, vidim, da jo zebe. Prinesel sem ji še eno odejo, a se ni odzvala. Sicer se tako ali tako redko odzove, v njenih očeh že dolgo ni leska. Tu in tam se mi je v teh letih zgodilo, da sem opazil, da so se njene oči spremenile. Kot bi za minuto ali dve v njej oživel spoznanje, ki pa jo je, že tako mrtvo, še enkrat ubilo. Ne morem si kaj, smili se mi. Vedno se mi je, od trenutka, ko sva jo bila primorana sprejeti. Ni, da sem tak človekoljub, a nekako sem se začutil poklicanega v njeno življenje. Kot da je moje življenje ob skrbi zanjo dobilo smisel. Saj ne, da kaj verjamem v te oslarije o iskanju smisla, o karmi, o usodi, ki jo moramo izpolniti, to sranje naj kar imajo tisti, ki imajo zanj čas. A z njo se mi je povrnilo nekaj veselja in občutek, da sem nekomu potreben. Da me nekdo rabi. In če to zadošča, da človek zjutraj vstane, potem je to to. In to veselje se je z njenim bivanjem pri nama še večalo. Nič mi ni bilo težko preživeti popoldneva z njo in se igrati najin角度. Nosil sem jo po stanovanju, jo kopal, se z njo pogovarjal, igral v postelji in najlepše od vsega je bilo, da mi ni nikoli ugovarjala. Nikoli kazala ogorčenja, jeze, nezadovoljstva, sitnosti in svojih potreb. Prepustila se mi je. Popolnoma in do konca. Kaj naj še hočem več?

Zato mi je zdaj hudo. Ne vem, kaj naj storim. Nič ne pomaga. Njene ubite oči so še bolj ubite in vidno jo jemlje. Po moje je pljučnica. Kaj zaboga naj naredim? Naročila mi je, da ne smem poklicati zdravnika! Seveda vem, zakaj mi je to naročila, včeraj, ko sem jo kopal, nisem uspel prikriti sledov, čeprav sem jo napudral in namazal. A vendar ... če mi umre? Če umre tukaj, ko sva sama, se bom počutil kot morilec. In tega ne smem dopustiti. Čeprav, če prav pogledam, kaj, hudiča, je sploh pomembno, kako se počutim. Že tisto, kar visi nad mano, je dovolj. Dovolj, da mi je pravzaprav vseeno, kako je z mano. Samo zanjo mi pa ni. Ne vem, kaj je na njej tako posebnega, a ne smem dovoliti, da umre. Vsaj tukaj in zdaj ne. Zdaj je modra že tudi po rokah in njen obraz dobiva neko čudno barvo. Poklical bom zdravnika, naj jo odpeljejo v bolnišnico. Naj ji pomagajo. Pa naj se zgodi kar koli. Naj me žena kar prijavi. Za stvar, staro dvajset let, mi nihče, nobeno sodišče ne more prisoditi večje kazni, kot sem si jo sam in kot mi jo je žena. Poklical bom zdravnika. Še prej pa ji bom povedal, da jo imam rad. Da bo moja, vedno moja, in da jo bom počakal, ko pride iz bolnišnice. Naj se ne boji, še naprej bom skrbel zanjo, samo pozdravi se naj. Se mi samo zdi, ali so njene oči postale vlažne. Upam, da me vseeno sliši. In upam, da me ne, kajti če sliši, če ve ... Potem mi bog pomagaj. In njej tudi.

Nič me ni klical, zato sem bila v službi skoraj mirna. Verjetno je z njo vse v redu. Seveda, prehlad kot prehlad, ne glede na to, da je bolna, ga

bo preživela. Ah, ona bo še mene preživela in se najbrž smejala na mojem grobu. Pravzaprav se ne more smejati in tudi joče ne. Rastlinica je, bolna rastlinica, ki mi je bila zaupana po neki čudni igri življenja, ki igra svojo igro. V njej smo hkrati glavni igralci in statisti. Samo čas tu in tam pomeša karte in zamenja vloge. Zato je bila dodeljena meni. Sestra mi jo je dobesedno porinila v kremplje in najprej sem jo seveda zavrnila. Potem pa mi je postalo jasno. Da mi je življenje namenilo priložnost, ki je ne smem zavrniti. In zgrabila sem jo. Da se ji maščujem za vse hudo, kar mi je prizadejala. Mati! V imenu ljubezni. Ljubezni! Nikoli me ni imela rada in nikoli mi ni verjela. Prepustila me je odraščanju in pohotnim stričevim rokam. Zakaj sploh mislim na to, na kar nočem misliti. Tudi takrat nisem hotela misliti na to, ko se mi je dogajalo. Govoriti tako nisem smela. Samo prvič. Prvič sem se vrgla mami v naročje in ji v sramoti priznala, kaj mi je naredil. Moj stric. Tisti, ki je prihajal k nam in delil bombone. Pa me je hladno odrinila in mi primazala klofuto. Da sem si sama kriva, da me vidi, kako se mu nastavljam, in da naj bom vesela, da me ima stric rad. "Sčasoma ti bo postalo všeč," mi je rekla, "saj si take narave."

Nočem misliti na to. Malo pa me vseeno skrbi, da bo mož poklical zdravnika. Najbolje, da mu še enkrat zabičam, naj ne naredi kake neumnosti. Že res, da me vsakič, ko mu zagrozim, da bom povedala, kaj je naredil, potem nekaj časa vdano posluša, a v odnosu do nje je tako čuden. Drugačen. Skoraj nežen in pozoren. Ko sem mu povedala, kaj mi je storila, mi je samo zabrusil, da je mati že vedela, da sem kurba. Tega mu ne bom nikoli odpustila in zato mi prav pride njegova skrivnost. Izdal ga je izrezek iz časopisa. Star dvajset ali več let. Nepojasnjena smrt nosečega dekleta. Udarec v glavo, kot bi padla. Našli so jo zakopano. Tistega, ki je povzročil njeno smrt, pa še vedno ne. Sicer mi ni priznal, da je to on, rekel je, da hrani članek kar tako, da ga je zanimala smrt dekleta, ki jo je takrat poznal. A jaz sem vedela in dovolj bi bilo, če bi samo namignila komu. Policiji, na primer.

Telefon je zvonil v prazno. Tudi na mobilnega se mi ne oglasi. Pa menda ja ni ... Če je poklical zdravnika, potem je vsega konec. Videl jo bo, saj zdravniki niso neumni, prepoznal bo znake. Najbolje, da grem domov, mogoče še lahko kaj preprečim, mogoče vendarle ne bodo opazili, lahko pa jim rečem, da jo je on.

Seveda, maščevala sem se ji, zloraba se temu reče, ampak meni se je šlo samo za maščevanje. Ni mi žal, da sem jo zlorabljala in ji počela vse tisto, kar so moški meni, samo to mi je žal, da nisem videla tega v njenih očeh. Spoznanja, da mi je prepuščena na milost in nemilost. Prezgodaj je postala popolnoma dementna, pa še kap jo je. Saj ne rečem, zelo

pripravno, a želela bi videti, da trpi. V njenih očeh bi želela videti, da ve, da sva zamenjali vlogi. Da je ona moja žrtev in bo do konca. In zato želim, da ne umre. Še ne!

Na vratih so me srečali. Policija in moja socialna delavka v visokih petkah. Očitno jim je mož vse povedal. Seveda, mevža, dec brez jajc! Rekli so mi, naj grem z njimi. Da bi se radi pogovorili z mano. In socialna delavka jim je hitela pojasnjevati, da se je že ukvarjala z mano. Da sem zavračala pogovor, da podjetje ni nič krivo. Pomilovalno sem jo pogledala. Pojma ni imela. Čista zmaga!

Policija je bila vljudna. Da želijo nekaj razjasniti, pa ne morejo kar na mojem delovnem mestu. Da mi ni treba ničesar vzeti s sabo. Seveda, saj tudi ničesar nisem nameravala. Ničesar ni tukaj, kar bi želela imeti tam, kamor grem. Svoje maščevanje nosim s sabo, samo nečesa mi je žal. Tega, da najbrž nikoli ne bom vedela, ali je vedela.